

№ 29

аскарад

НАРОДЕН ТЕАТЪР «САВА ОГНЯНОВ»—РУСЕ
НОСИТЕЛ НА ОРДЕН „ЧЕРВЕНО ЗНАМЕ НА ТРУДА“

*По случай 150 години
от рождението на поета*

М. Ю. ЛЕРМОНТОВ

М А С К А Р А Д

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"- Русе

120000888951

премиера — 6 януари 1965

490242

М. Ю. Лермонтов
Рисунок на Д. Пален

МУЗИКАТА НА „МАСКАРАД“

Силата на лермонтовата поезия, нейното въздействие върху умовете и сърцата аз усещах всеки път, когато се обръщах към произведенията на поета. В моята режисьорска практика нямаше инеса, която да поставя толкова сложни задачи, както лермонтовия „Маскарад“.

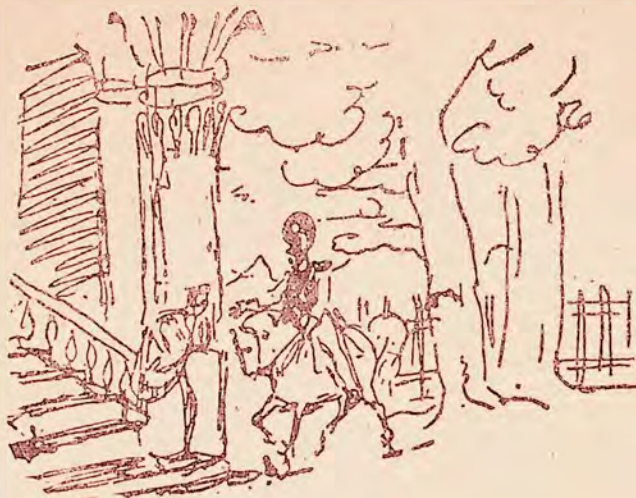
„Маскарад“ е гениален. И наивен. В него поразително се съчетават необясними полети на гения, който на 20 години е успял да разбере природата на трагическите преживявания на своите герои, да разбере самия живот. И заедно с това някаква почти детска наивност, момчешка романтичност, театрална приповдигнатост, преувеличеност. Цялото произведение е изключително поетично.

Но трябва ли да се представя Лермонтов само като романтик? Разбира се, може творчеството му да се сравнява с творчеството на Пушкин и Байрон. Но за мене по-важно е това, че той предхожда и Достоевски, и Блок, и цялата наша съвременна поезия.

Аз говоря за всичко това, за да подчертая колко велик и прекрасен е света на Лермонтов, свят, в който ни предстоеше да влезем.

Рисунка на Лермонтов

В центъра на „Маскарад“ е Арбенин. Арбенин — Демонът — Лермонтов. Това сближение е закономерно. То не значи че Лермонтов е изразил себе си в Арбенин. Разбира се, не. Но своите възмущаващи мисли и чувства той изразява чрез Арбенин. . . . А впрочем, може би и чрез Нейзвестният. . . . А може би и чрез някои фрази на баронесата, на Нина и даже на офицера на бала. . . . Както във всяко истинско художествено произведение, Лермонтов се разкрива в сложни и противодействащи събития, лица и съждения. . . .

Да се разкрие вътрешната тоналност на „Маскарад“, да зазвучи особената му вътрешна музика, определяща събитията и човешките съдби, да се постигне, да се разгадае неповторимата лермонтова музика, да се почувствува от участниците в спектакъла от какви теми и ритъм се определя тя — това беше моето задължение като режисьор.

Погледнете тези теми, този ритъм: играта на карти, игралиният дом, честолюбието на картонграча, двойственият живот, който възниква в света, където парите са царя на земята (според Нейзвестният), където всичко се решава в пряка зависимост от финансовото могъщество на човека.

Вълни на падение и подеи — от властното могъщество до презряното, унижено, оскъряващо нищожество.

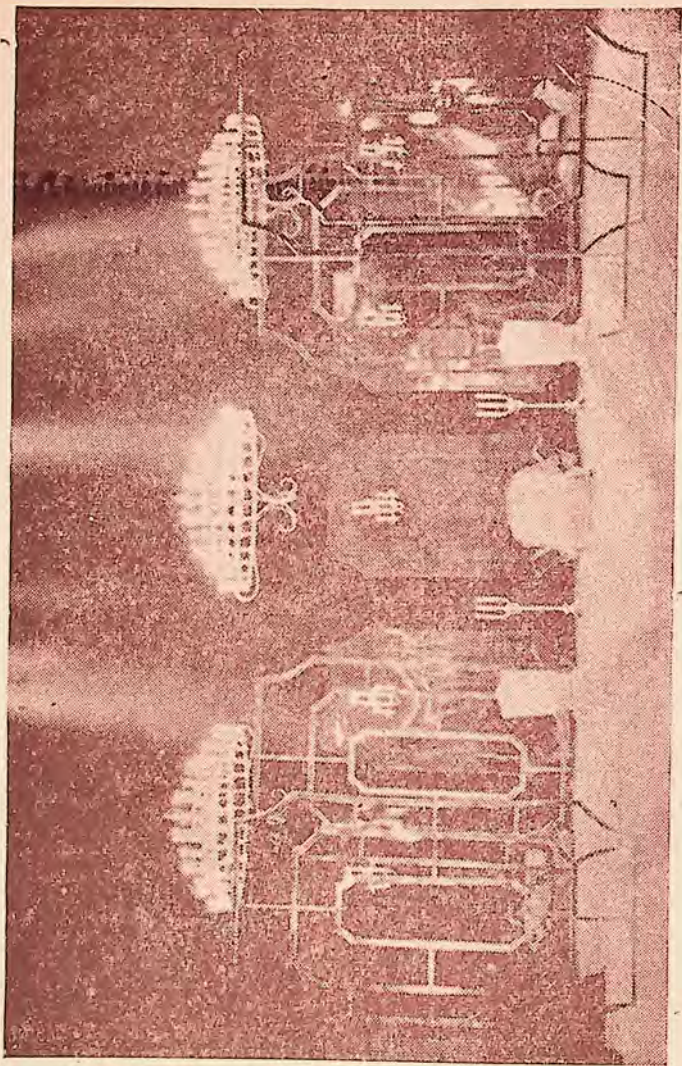
„Маскарад“! Трудно е да се каже къде всъщност в пиесата е този лермонтовски „Маскарад“. Дали това е битовият маскарад във втора картина, където скрити под маската хората интригуват, преследват се един друг, където хората страшно се преобразяват, където се оголват техните безсрамни страсти. . . Или това е балът, където лицата са открити, но самите те са сковани от леда на светските условия? Къде е маскарадът и къде е истинската същност на човешките отношения и човешките характери?

В Лермонтовия „Маскарад“ трагически се развиват, рушат се и погиват човешки съдби, всичко е наситено с трепета на страстни желания — животът да бъде победен, да бъде победена неговата ограниченост, неговата предразположеност, страшната му жестокост.

Бунтът на Арбени срещу себеподобните му, срещу този зъл, жесток и студен свят, може би е по-малко значим, отколкото неговото въстание срещу божествената несправедливост, така безобразно и подло сътворила света. Това е демонически бунт срещу оня бог, който е създал такъв нищожен, жалък свят на човешки страсти, такъв свят на несправедливост. Този свят е николаевска Русия, бездушно висше общество, унищожаващо всичко наистина прекрасно, и убиващо, всичко велико.

Юрий Завадски,
нар. арт. на СССР

Сцена от пиесата „Маскарад“

Лермонтов е бил странно, загадъчно същество — царско-селски хусар, който живеел на улица „Колпинска“ и отивал в Петербург на кон. защото на неговата баба железницата се струвала опасна, макар че предните позиции, на които поручик Лермонтов за проявена храброст бил представен за награда, не изглеждали опасни. Той не виждал царските паркове с техните скулптури и лъжеготика, но затова виждал как в мъглата блесни сребристият път. Той оставил без внимание знаменитите петербургски фонтани, за да произнесе замислено „самотна лодка се белее“ . . .

В стиховете си той подражавал на Пушкин и Байрон и изведнъж започнал да пише без никому да подражава, но затова пък вече цял век на всички им се иска да подражават на него. Съвършено ясно е, че това е невъзможно, защото той притежава това, което се нарича неподражаемост.

Словото го слуша, както свещената змия своя заклинател: от почти площадната епиграма до молитвата.

В своята проза той надминава себе си със сто години и във всяка своя творба разруши мита за това, че прозата е достойна само на зрялата възраст. Даже това, което е прието да се счита недостатъчно за големите дрици — театърът — му беше подвластен.

АННА АХМАТОВА

От албума на Лермонтов

М А С К А Р А Д

трагедия в 10 картини
от М. Ю. Лермонтов

Постановка

Борис Тафков

Музика

Арам Хачатурян

Сценография

арх. Ангел Ахрянов — гост

Художник по костюмите

Венера Наследникова — гост

АРБЕНИН

— Петър Пенков,
Иван Йорданов

НИНА

— Майя Томова

КНЯЗ ЗВЕЗДИЧ

— Теодор Юруков

БАРОНЕСА ЩРАЛ

— Диана Деянова

КАЗАРИН

— Георги Билалов

ШПРИХ

— Вълчо Камарашев

НЕИЗВЕСТНИЯТ

— Васил Проданов,
Стоян Бъчваров

КАРТОИГРАЧИ

— Александър Бечев,
Минчо Николов,
Ангел Геров,
Петър Александров

ГОСТИ

— Елисавета Морфова,
Симеон Ганев,
Светослав Станилов,
Рада В. Димчева,
Маргарита Станилова,
Ева Ганева,
Славейко Василев,
Надя Михайлова,
Добринка Караджова,
Миланка Пенева,
Мила Донева,

ПАУЗИ след 3 и след 7 картини.

Сътрудници на постановката: Д. Пошплиева, зав. пост. част П. Панайотов, суфльор А. Панайотова, театър-майстор Д. Найденов, худ. осветление Г. Хараламбиев, изпълнители на костюмите К. Димитрова и Сл. Николов, ръков. дърв. ателие П. Банов, ръков. тапиц. ателие И. Великов, реквизит В. Сапунджиев, грим и перуки Ст. Станоев и Здр. Сярова, ръков. на гардероба Ст. Найденова, железар П. Андреев.

